Ціна прим. 25 сот.

Należytość pocztową
opłacono ryczałtem.

Народня Справа

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно . . . . 1 зол.
Чвертьрічно . . 3 зол.
Піврічно . . . 6 зол.
Річно . . . . . 12 зол.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
Річно — 2 доляри.
Гроші з краю посилати перекавами, або чеками „Народ. Справи“, — з заграниці порученими листами.
За зворот рукописів Редакція не ручить. На відповідь треба долучити значок 30 сотиків.
ОГОЛОШЕННЯ:
1 стор. 500 зол., пів стр. 260, за чверть ст. 140 зл. Дрібні оголошення: за одно слово або його місце 30 с. Гроші за огол. треба посилати наперед.

Український тижневий часопис.

Ч. 12. (25). Львів, дня 31. березня 1929. Рік II.

АДРЕСА: „Народня Справа“, Львів, вул. Боїмів 4. — — — — — — — — Телефон 30—13.

Що край — то обичай.

В Анґлії є такий звичай: В мясопустну неділю (як заходить великий піст) ждуть господині першого удару дзвону на вечірню. Як задзвонить паламар перший раз, то господині розробляють тісто на пампушки. Як задзвонить другий раз, тоді наливають тісто в пательні і тримають його над вогнем. Як задзвонить третий раз, тоді всі вибігають з пательнями з хат і біжать до костела. Котра перша добіжить і поцілується в брамі костела з паламарем, ця буде мати в цім році найбільше щастя в господарстві. Найгірше чується та, що прибіжить на самім заді. Не пишуть тільки, чи паламар усіх цілує, чи тільки першу. Думаємо, що це залежить від паламаря і від жінок. На цім образку бачимо, як чотири жінки йдуть на перегони, щоби чимскорше добігти з пательнею, повною тіста, до брами костела.

80 запомог по 120 золотих!

Кому признаємо дальші запомоги від 69-тої до 80-тої?

69) Лев Думний, Дзвиняч пов. Заліщики, прислав 9. січня 3 зол. на передплату. Корова впала 20. лютого.

70) Савка Гуліда, Гуща пов. Любомль, прислав передплату 13. грудня 3 зол., корова впала 3. березня.

71) Петро Балицький, Черхова пов. Самбір, був передплатником в 1928 р., а 2 січня вислав 3 зол. на далі. Корова впала 5. березня.

72) Василь Кіт, Вирики — Адамполь пов. Влодава, був передплатником в 1928 р., а 11. січня прислав 6 зол. на далі. Корова впала 8. березня.

73) Іван Гетманчук, Лисятичі пов. Стрий, був передплатником в 1928 р., а 10. січня прислав ще 3 зол. і 2. лютого ще 3 зол. Корова впала 10. березня.

74) Василь Сологуб Оборошів, пов. Радехів, прислав передплату 6 зол. 7. лютого, корова впала 12. березня.

75) Петро Химка, Добротвір пов, Камінка Струмилова, був передплатником від грудня (дав 6 зол.), корова впала 12. березня.

76) Григорій Гарасимів, Балучин, пов. Золочів, був передплатником в 1928 році, а 12. січня вислав ще 3 зол. на далі. Корова впала 13. березня.

77) Степан Ференчук, Волчищовичі пов. Мостиська, вислав на передплату 2. лютого 2 зол., а 9. березня 2 зол. Корова впала 14. березня.

78) Роман Шмиґельський, Камінь пов. Калуш, був передплатником в 1928 р., а 31. грудня прислав 6 зол. на далі. Корова впала 7. лютого, але докладну посвідку прислав пізнійше.

79) Дамян Цибран, Демидів пов. Бібрка, був передплатником від 27. грудня (прислав 4 зол.), корова впала 15. березня.

80) Гринь Цмоць, Синевідсько вижне пов. Сколе, вислав передплату 28. березня 6 зол. Корова впала 15. березня.

Цим передплатникам признаємо запомоги по 120 зол., бо в день випадку були вони принайменше один місяць передплатниками „Нар. Справи“. Гроші вишлемо за 14 днів.

— —

Кому не признаємо запомоги.

Гаврило Атаманюк с. Івана, Пістинь, мав справді заплачену передплату до кінця грудня 1928 р., але потім перервав і прислав 4 зол. аж 14. березня, а корова впала в ночі з 13. на 14. березня, значить вислав передплату аж по шкоді.

Николаєви Тимофійчукови, Попельники пов. Снятин, впала півторарічна ялівка, а ми виплачуємо тільки за худобу вище 2 років.

Цим двом господарям не можемо признати запомоги, бо перший в день випадку не був ані один день передплатником (право до запомоги втратив з днем 31. грудня, бо не прислав передплати на далі), — а другому згинула штука, яка не мала 2 роки.

Пришліть посвідку.

Николу Яцишина в Ракові пов. Долина, просимо прислати докладну посвідку, коли, на що і яка корова згинула, та скільки штук ще осталося, — бо ця посвідка нічого не свідчить.

Марка Поповчака в Тростянцях поч. Усте зелене, пов. Бучач (а не як було в попереднім числі мильно подано: пов. Снятин) просимо прислати докладну посвідку про випадок, бо саме зголошення не вистарчає.

Подяка.

Хвальна Редакціє!

За прислану запомогу дякую Вам не словом, а ділом, бо що діло може, того слово не докаже. Перше діло: Посилаю Вам 38 золотих, як передплату, зібрану від чотирох нових передплатників, яких адреси подаю. З поважанням остаю

Корнак Михайло
господар в Денисові пов. Тернопіль

Коли найдалі висилати посвідку?

Ось тут повідомляємо, що посвідку треба вислати найдалі до 5 днів по випадку. Справді досі ми назначували речинець 48 годин, але узнаючи, що в многих випадках це важко зробити, назначуємо новий речинець надсилання посвідок: до 5 днів. Доказом, що посвідка вийшла з села найдалі пятого дня по випадку, є почтова печатка на коверті листа. Хто вишле посвідку пізнійше, тому не будемо признавати запомоги.

При тім звертаємо щераз увагу, щоби в посвідці точно зазначувати, **коли і на що** згинула худобина, **скільки мала років,** а також, **скільки ще штук рогатої худоби лишилося** в пошкодованого господаря. На посвідці мусить бути підпис начальника громади (з печаткою), оглядача худоби, а там, де є наш муж довіря, має бути ще й підпис мужа довіря. Коли буде бракувати котрогось з тих підписів, запомоги не будемо признавати.

Замах на ґімназійного професора в Стрию.

Минулого тижня стрілив хтось крізь вікно до помешкання ґімназійного професора Яцкевича. Куля перейшла попри голову професора, але не трапила його. Поліція арештувала чотирох учеників стрийської ґімназії, яких підозріває о цей замах. Це є: Роман Петиш, Семен Масний, Гнат Струганик і Іван Мицик, що його брата тепер засудили за участь у нападі на листоноша у Львові. Польські ґазети пишуть, що ще є політичний замах,

Страшне нещастя в копальні

В одній копальні вугля в американській державі Пенсильванія вибухли ґази і засипали землею 285 бітників. Вони ще живі, але відтяті від світа. Ратункові відділи стараються їх відкопати, бо як ратунок не наспіє в час, робітники згинуть. Дотепер вратовано другим входом 200 робітників, а про 85 не не знати, що з ними сталося.

Тепер довідуємося, що і з тих нещасних 30 люда вже врятовано.

———

Гуртуймося, єднаймося в товариство чесне!

Про Загальні Збори наших установ.

Український нарід в Східній Галичині та на Волині й Холмщині, освідомлюється з кождим днем і з кождим днем — сміло скажемо — ростуть народні сили. Це пізнати по тім, що ростуть і розвиваються ті українські чисто народні орґанізації і установи, які мають на цілі, культурно і економічно, морально і матеріяльно скріпити український нарід на його північно-західних землях.

Пишемо це на підставі тих звітів, які прочитано на Загальних Зборах тих установ. Ці установи є: „Просвіта“, „Сільський Господар“, „Ревізійний Союз Українських Кооператив“ і „Маслосоюз“. В місяці березні були у Львові Загальні Збори цих усіх установ, а саме 1 березня були Збори „Сільського Господаря“. 13 березня був Зїзд Кооператив, який радив над тим, як навчити нарід щадити й закладати кредитові кооперативи; 14 березня були Збори „Ревізійного Союзу Кооператив“, 15 бер. збори „Маслосоюзу“, а 21 березня були Загальні Збори Товариства „Просвіта“.

Багато треба би писати, щоби точніше подати опис Зборів і всего, що там було сказано. Напишемо лише загально і поділимося з нашими читачами радісною вісткою, що всі ці установи за останній рік зросли на силах і є на добрій дорозі до широкого розмаху і розвитку. Зокрема треба радіти тим, що „Сільський Господар“, який ізза невідрадних повоєнних обставин не міг проявляти належної діяльности, тепер на ново взявся до орґанізовання селянства й має добрі пляни корисної роботи. Рівнож Товариство „Просвіта“, яке ще минулого року було в скрутнім матеріяльнім положенню, тепер в великій мірі отряслося з прикрих клопотів і зможе успішнійше нести світло знання й науки в наші села.

Тішимося передусім тим, що на Загальних Зборах тих установ, так економічних (господарських), як і „Просвіти“, видно було багато селян із усіх сторін краю; вони приїхали як делеґати своїх кооператив і читалень і брали живу участь в нарадах. І впало не одно розумне селянське слово, якого з великою увагою слухала вся та інтеліґенція, яка справді має щиру охоту працювати для добра народу. Це є свідоцтвом того, що наше селянство вже розуміє вартість орґанізації і само починає орґанізовано працювати.

Думаємо, що кождий бодай трохи свідомий український селянин розуміє, яка велика користь і добро з такого орґанізування і єднання народу. Тож певно кождого потішить ця стаття про зріст наших рідних установ. Потішить і заохотить до дальшої праці і участи в тих установах. І в тім напрямі кидаємо клич: Нехай усе селянство лавами горнеться до своїх кооператив, до кружків „Сільського Господаря“, до читалень „Просвіти“ й до инших українських установ. Бо лише в гурті моральна і фізична сила. Бо лише тоді, **як всі будемо, як один**, здобудемо собі кращу долю!

—о—

Про адміністраційні кари та як перед ними боронитися.

В декотрих повітах сиплються на селян адміністраційні кари, як з мішка. Тут кажуть платити за корови, що паслися в придорожнім рові, там за собаку, то знову за це, що господар забув причепити коневи дзвінок на шию або табличку до воза.

Староство може адміністраційно карати гривною до 3000 золотих або 3-місячним арештом. Найперше повинна відбутися устна розправа, на якій обвинувачений має право навести докази на свою оборону і свідків. Присуд видає староство, устно або письменно, коли його видається заочно, або коли обвинувачений цього зажадає, — таксамо для неповнолітних та невласновільних.

Проти присуду засуджений може **до семи днів** внести спротив (рекурс) та зажадати від староства, аби справу передало судови. Коли староство не погодиться на це, може караний сам до трьох днів після відмови старости віддати справу окружному судови. Окружний суд ужиє присуду, як обвинувачення, і після приписів карної процедури полагодить справу, не вяжучися при тім присудом адміністраційної влади.

Є ще кари, наложені карним наказом та наглим (доразовим) карним наказом. Перші кари до висоти 50 зол., або до 3 днів арешту, — накладає староство без переслухання обвиненого на підставі донесеня властей та поліції. Проти цього може покараний найдалі до 7-ми днів устно або на письмі внести спротив та зажадати устної розправи. На це староство обовязане визначити устну розправу і розглядає справу наново.

Наглі (доразові) карні накази видають з припоручення староства і за згодою воєвідства державні та самоврядні урядники і функціонарі (поліція, фінанси) та сейчас стягають грошеві кари до висоти 10 зол. Коли хтось спротивиться заплаті, — функціонар вносить на нього скаргу до староства. Коли до 8 місяців не розпочато поступовання—то справа передавнюється і пропадає. Коли від початку поступовання минуло 12 місяців, — треба справу також уважати передавненою і адміністраційна влада не може вже видати присуду.

(За „Подільським Голосом“).

— —

Лявіна скотилася в Карпатах

В високих горах спадають з гори наділ так звані лявіни. Зачинається така лявіна з того, що чи вихор, чи гірська коза, чи орел трутить грудку снігу, яка котиться на діл і росте у великанську кулю. По дорозі забирає зі собою людей, хати, ломить цілі ліси і все те несе зі собою в долину. Нераз така сніжна гора-лявіна засипле на долині пів села або міста.

В Европі найбільше таких лявін є в Альпах, що мають пусті скалисті шпилі. В наших Карпатах майже не буває лявін, бо Карпати порослі лісом аж до шпилів і лявіна заки зросте, задержиться в лісі. Але цеї зими навіть в Карпатах були випадки лявін. Так наприклад скотилася цими днями велика лявіна коло Нижньої Колочави. Коло неї побачили капелюх і зачали підозрівати, що вона могла пірвати також людину, що носила той капелюх. І дійсно, зачали розкопувати її та найшли ще живого чоловіка.

При дальших розкопах найшли ще двох мертвих та третого вже конаючого чоловіка і кілька риб. Догадуються, що цих трьох людей захопила лявіна десь при потічку, як ловили рибу.

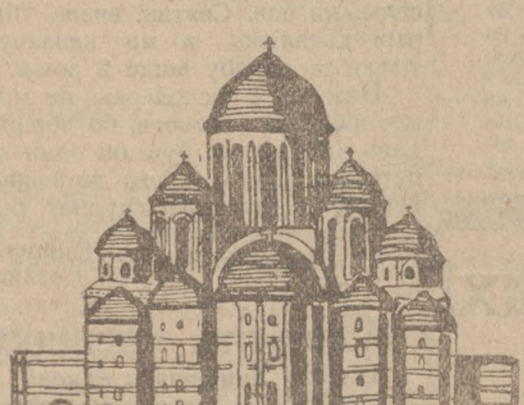
—о—

Читання з історії України.

(Далі)

Про життя й порядки на Україні тому 900 літ.

В останнім часі писали ми про Князя Ярослава Мудрого, як він забезпечив і впорядкував велику українську державу. Заки скажемо далі, що ділялося при Ярославі, опишемо тут коротко, як жили тоді наші предки на всіх українських землях, так над Дніпром, як на Волині й у Східній Галичині і всіх инших землях, що належали тоді до української держави. Знаючи ті порядки, ми краще зрозуміємо історичні події і більше ними зацікавимося.

Церков св. Софії в Київі. Її побудував князь Ярослав Мудрий тому 900 літ.

Князь Ярослав Мудрий, що князював у Київі від 1019 до 1054 року.

Український князь і його прибічне військо.

Хто управляв державою?

Найстарший у державі був князь київський, а ціла держава ділилася на землі, в яких князювали инші підлеглі йому князі, але порядки всюди були майже однакові. **Князі** управляли всім, але богато значило також народне **віче**, яке збиралося тоді, коли треба було полагодити якусь важну справу: прим. потвердити нового князя, виповісти комусь війну, або й скинути князя, коли він був до нічого, і запросити другого. Це віче ніби було подібне до нинішного парляменту, але збиралося лише на день-два, а потім розходилося і передавало всю власть князеви.

Князь мав дбати за державу й за громаду і справедливо суд судити. Та заєдно радився він з **боярами**, то є знатними людьми, військовими урядниками. Деякі з них мали такий сам голос, як і князь. Ці бояри — як побачимо — нераз і скидали князя, як він їм неподобався. Це наша давна шляхта, яка потім майже вся спольщилася і змосковщилася, а лише деякі остали вірні свойому народови. Великий голос мали урядники княжого двору, ключники, дворецькі, тіуни, биричі, отроки, дітські і инші. Урядниками по містах були „тисяцькі“, що мали таку власть, як нині старости і воєводи. Їм підлягали „сотські“ і „десятські“. Деякі з цих назв задержалися на Україні й до нині, але мають инше значіння. Боярами звали тоді й богатих купців і промисловців, взагалі заможних людей, що мали землю або инший маєток. Їх називали „ліпшими людьми“ і власне вони збиралися на віче.

Які ще були стани?

Крім **бояр** („ліпших людей“) були ще люде, **„церковні“**, то є духовенство і звичайні **„люде“**, що становили громаду. Ці ділилися на **міщан і селян**.

Церковні люде, головно старші священики, мали у князя велике слово і він з ними також рахувався.

Міщане були лише по більших містах, бо менші міста нічим майже не ріжнилися від сіл. Міщанами числилися ті, що займалися ремеслом і торговлею. Ці міщане мали своє віче і що вони постановили, це було важне для менших місточок і сіл.

Але й селяне мали в своїх сільських громадах велику свободу. Села ріжнилися від міста хиба тим, що міщане платили податки грішми, а селяне в натурі: збіжжам, медом, воском, шкурами і иншими продуктами села. Громади управлялися самі собою, мали свою поліцію і навіть свої суди, в кождім більшім селі був свій суд, а два-три менші села мали свій спільний суд. Громада звичайно платила князеви податок разом, а потім уже накладала на кождого громадянина, хто що має дати. Читаємо, що податки

Англія

має небаром мати свої **парляментарні вибори**. Будуть мабуть в червні. Весь ближчий і дальший світ дуже зацікавлений тим, котра партія виграє ті вибори і перебере владу Англії в свої руки. Тепер є при владі консерватисти, але в Англії є дуже богато невдоволених з того уряду, який не може собі дати ради з безробіттям і своєю безоглядною політикою в кольоніях і доміиях наробив Англії багато клопоту. До виборів приготовляються горячково англійські

лібералі і соціялісти

Весь середний і робітничий стан Англії покладає тепер на ці дві партії свою надію і можна припускати, що вони виграють при виборах. Є чутки, що навіть утворять спільний виборчий бльок, а потім і спільний уряд, в якому бувби головою провідник лібералів

Льойд Джордж

старий політик, що вже раз був **премієром** Англії. Якби лібералі виграли й перебрали уряд в свої руки, то моглаби змінитися політика Англії, а це моглоби в дечому змінити і світову політику. Бо треба знати, що **Льойд Джордж** ще з кількома політиками не є вдоволений з теперішнього стану річи в світі і

є за тим, щоби змінити деякі мирові договори

так, аби деякі покривджені народи відзискали свою державу. Тому то всі ті держави, які захопили богато несвоїх земель і народностей, дуже непокояться тим, щоби в Англії не впав дотеперішний консервативний уряд.

Франція має жалобу

бо в середу 20-го III вмер 78-літний маршалок Франції, Фош, той, що в 1918-му році перебрав команду над французькими, англійськими й американськими військами і розбив німців. Можливо, що такими величезними силами бувби розбив ослаблених тоді німців і кождий инший ґенерал, але Фоша вважають французи за спасителя Франції і думають, що ніхто инший не бувби цего довершив. Він був також великим прихильником Польщі, гостив раз у Варшаві і його іменували також маршалком Польщі. Майже всі польські ґазети дуже уболівають, що вмер цей французький ґенерал, який був великим противником Німеччини, а оборонцем польскої справи.

В Парижі

далі радить репараційна комісія над тим, скільки має ще сплатити Німеччина побідним державам („антанті“) і в яких ратах. Є надія, що дійде до порозуміння, а тоді з Німеччини (з надренського промислового округа) заберуть французи решту свого війська.

В ріжних далеких сторонах світа

кипить далі боротьба

і не видко, аби скоро був спокій.

В Мексику

ніби розбили повстанців і розстріляли провідника повстання, ґенерала Акір, і його брата, але надії на спокій нема. Це такий край, що в нім ніколи нема спокою і вже ввійшов у приповідку, так, що як де в якій державі довго тревають якісь напади, замахи й инші непорядки, то кажуть, що з того краю робиться „Мексик“.

Афганістан

далі кровавиться, та зачувати, що той Габібула, який тепер ще тримається в столиці краю, хоче вже піддатися давному королеви, Аманулі.

В Китаю,

де вже цілий рік є при владі націоналісти, знову починається коломийка. Противники національного (народного) уряду мабуть під впливом комуністів зачинають аґітувати проти уряду і перетягати на свій бік головно робітників. Невдоволення росте ще й через **страшний голод**, який панує в деяких околицях Китаю, хоча теперішний уряд тому не винен. Тому провідник націоналістів (ґен. Чан-Кай-Шек) **задумує** проголосити себе **диктатором** Китаю, щоби силою завести лад. Чи це йому вдасться, не знати. Китай то величезна країна, більша від цілої Европи, — отже тут завести лад то штука. А до того ще чужі держави, головно Японія є проти націоналістів, бо вони хотять прогнати з краю японські війська і взагалі не хотять дозволити, щоби чужинці використовували Китай.

Ще є одна новина, досить цікава. Російський князь Кирило, що живе в Парижі і є свояком убитого царя Миколи, проголосив себе

царем Росії

Він запевнює, що якби став царем у Росії, то задержавби такий **лад**, як тепер є в Совітських республиках, але знісби комуну. Це булаби ніби конституційна держава з царем і парляментом, (так, як і було за царя), тільки що послів вибиралиби низші і вищі ради. Невиразно говорить Кирило про неросійські народи, але ніби обіцює якусь автономію. Чи з того дивогляду щось може вийти, то тяжко вгадати.

Що чувати в Польщі?

Дня 20-го березня ухвалив польський сойм, поставити бувшого міністра скарбу, Чеховіча,

перед суд

за тих 500 міліонів, що він їх видав без уповажнення сойму. За його видачею судови було 240 голосів, а проти видачі було 126. По тій ухвалі посли з „одинки“ загнівалися і разом вийшли з салі нарад.

Того самого дня голосував сойм над тим, чи ухвалити **маршалкови сойму, Дашиньскому, недовіря**. Цей внесок поставив посол др. Західний тому, що маршалок счеркав деякі речення з його промови. Український посольський Клюб написав до Дашиньского **письмо**, що українські посли справді голосували за вибором Дашиньского на маршалка ...

ті в деяких землях і в деяких князів були дуже тяжкі, тому деякі господарі занехували господарство й ставали невільниками.

Бо треба знати, що крім вільних селян, які мали власні господарства, були тоді ще й **невільні люде**, бо взагалі тоді в цілім світі було невільництво. Тільки що тим невільникам на Україні не жилося так важко, як у других краях, де властитель міг невільника безкарно і вбити. З приходом християнства на Україну доля невільників стала ще лекшою. Невільниками ставали всі полонені на війні. Але невільником міг стати й вільний чоловік, коли оженився з невільною, або коли вступив на службу до якого боярина і не виказався, що він вільний.

Були ще й на половину вільні, так звані **„закупи“**. Це ті, що зазичилися в когось, а потім не могли віддати грошей і за ті гроші мусіли служити довжникови якийсь час, залежно від суми. Вислуживши, ставали знову вільні.

Які були гроші?

Спершу не було ніяких грошей. Люде міняли один продукт за другий, прим. збіжжя за корову. Але що найлекше було носити шкури з упольованих звірів, то шкури, головно з куниць, були ніби гроші, за них мож було все дістати. Згодом стали виробляти з срібла шестигранні плитки, ваги майже пів фунта і цей гріш називався **„гривна“**. Гривна мала ту вартість, що нині 10 долярів або около 100 золотих. А що дрібних грошей не було, то за дрібні служили далі шкури і куники шкур, або й инші продукти, навіть яйця, сир і масло. І так гривну — то є пів фунта срібла може було розміняти на 25 **кун** (шкури з куниці) або на 50 **віверищь** (шкури з вивірок). За службу платили жінці річно 1 гривну, корова коштувала 2 гривні, кінь 3 гривні.

Правдиві гроші, срібні і золоті, округлі, подібні до нинішних, почали робити в Київі за князя Володимира Великого. На тих грошах був з одного боку портрет Ісуса, а з другого державний знак (герб тризуб). На деяких був і князь, і відповідний напис, приміром на грошах Володимира було написано: „Володимир на столі, а се его серебро“. Таких кілька гривен і монет знайдено під звалищами церков і їх мож побачити по музеях Київа.

Яке було право?

Ми вже писали, що Ярослав казав списати важніщі і закони й права і книгу ту назвали: „Руська Правда“. З цеї книги видно, що право було лагідне. Від усього може було відкупитися,навіть від убийства. Хто вбив чоловіка, платив від 5 до 80 гривен (800 долярів) до княжої каси. За убійство невільника платилося 5 або 6 гривен. Найтяжче карали за підпал і конокрадство, за ці злочини проганяли з краю. Строго карали навіть за дрібну крадіж, а ще більше за обиду чести, хто кого образив поганим словом, того карали так, як за убійство! Було велике почуття чести. Кари смерти зовсім не було.

Вплив християнської віри.

Коли на Вкраїні поширилося християнство, обичаї й звичаї стали лагідніші. Перестали палити мерців і вбивати жінок і слуг покійників (ми вже писали про цей страшний звичай). Так само заборонили мучити невільників, яких передтим міг кождий властитель бити безкарно. Християнство почало також боротися з піянством, бо наші предки дуже любили випити.

З християнством прийшла на Україну і освіта. Засновано перші школи по великих містах, передусім у Київі, при церквах і монастирях. Вчили головно на священиків і писарів. Зі шкіл виходили учені люде, що знали грецьку мову і перекладали книги тай писали самі.

Як говорили.

Наші предки говорили по українськи, майже такою самою мовою, як ми нині говоримо.Але вчені і перші письменники та літописці старалися писати по церковно-словянськи. В цій мові — як і до нині — відправлялося богослуження, бо на цю мову переклали славянські апостоли, Кирило і Методій, богослужебні книги і Св. Письмо з грецької мови, Церковно-словянська мова, то є мова старинних болгарів з тих часів. Цею мовою писали й історію (літопись) перші наші літописці, тільки, що вони мішали до неї чисто українські слова і потім пізнати, що це писали родовиті українці.

Жіночі права.

Жінки були в великій пошані, їх завжди радилися чоловіки у важних ділах. Коли жідка повдовіла, то господарила сама і була найстаршою в родині. Спершу мали князі і богаті люде по кілька жінок, але по прийняттю християнства цей звичай скасували.

Державний скарб.

Вся земля і всі скарби вважалися власністю князя, але він мав орудувати ними для добра всеї держави. Оплачував боярів і урядників і військо. Боярам і старшим урядникам роздавав великі посілості. Сам князь мав також величезні добра, які йшли безпосередно на удержання його двора й війська. Деякі князі мали по 3000 коней і по 5000 рогатої худоби. Окремі села були заселені самими ремісниками, що робили всякі речі для двора князя. І до дині ще остали села з такими назвами, як: Конюхи, Сідельники, Винники, Боднарів, Сокільники, Княже, Княжолука і подібні.

Коли ще до того прочитаете собі це, що ми писали про давні звичаї в перших уступах „читання“„ то зможете уявити собі докладніше, як жили наші предки.

В слідуючім числі почнемо переказувати історію дальших подій на Україні.

—o—

шалка сойму, бо надіялися, що він, як соціяліст, буде справедливо відноситися до українських послів. Але показалося, що Дашиньскі нічим не ріжниться від других польських партій. Він ані пальцем не кивнув, щоби впімнутися бодай за те, аби цензура не конфіскувала в ґазетах тих промов, які виголосили наші посли в соймі. Тому тепер всі українські посли голосують за тим, щоби Дашиньскому ухвалити недовіря. Та українців і білорусинів переголосували всі польські посли і внесок упав, а Дашиньскі є далі маршалком.

Ми писали, що перед маршалківський суд мав сойм поставити посла Товарніцкого і сенатора Міклашевского за якісь нафтові інтереси. Всі були цікаві, чи ті пани справді провадили якісь такі інтереси і вже мало відбутися переслухання сенатора Міклашевского (з польської партії „Стронніцтво Хлопске“), тимчасом в четвер 21. березня цей

сенатор нагло вмер

і кажуть, що він сам завдав собі смерть.

Минулої неділі мала у Варшаві свій зїзд Польська Орґанізація Військова (Пеовяки). Ця орґанізація видала до поляків, сторонників Пілсудского, відозву, щоби поляки зложили Пілсудскому, як міністрови війни, тих 2 мільони диспозиційного фонду, які йому счеркнули з буджету в соймі і в сенаті.

Ми писали вже, що в останнім часі деякі польські партії гризуться між собою і то найбільше через нову конституцію, яку хотіли би перепerти посли з одинки (сторонники Пілсудского і уряду). Проти того проєкту конституції є головно польські соціялісти (П. П. С.) тай ще „Визволенє“ і „Пяст“ (партія Вітоса). Через цю незгоду приходить тепер між цими партіями до ріжних сварок, часом досить голосних. Ось примірoм у Львові:

Прибічна Рада міста Львова ухвалила малою більшістю голосів таку декларацію, що попирає проєкт нової конституції. Тоді соціялістичні радні міста Львова зложили заяву, що вони зрікаються мандатів, бо Прибічна Рада мішається до політики. Соціялісти вийшли з маґістратської салі нарад і урядили під памятником Міцкевича своє віче (вечером 22. III.). Поліція розігнала віче і польські соціялісти (головно трамваярі) мусіли розійтися, голосно виявляючи своє невдоволення.

Як глибоко замерзає земля?

Ріжні роди землі не однаково замерзають. Найглибше замерзають камянисті землі — а найменче торфові.

В Европі найглибше замерзають землі в північній Росії, бо глибше як на два метри. В нас може земля замерзнути найвище на 1 і чверть метра глибоко. В північній Сибірі замерзає вона на кільканайцять метрів глибоко і ніколи не розмерзає. Навіть в літі, як на полях росте трава і збіжжа, під сподом, кілька метрів глибоко, є заморозь.

Мороз проникає в глибину землі поволи. Щоби пройти землю на метр глибоко, потрібний 1 місяць часу на два метри — два місяці і т. д.

В глибині 36 метрів під землею теплота вже не змінюється і завсіди та сама.

Що чувати в нашім селі

Що робить горівка? (Лист з Ковельщини). Хочу й я коротенько подати факти, що стверджують, які великі шкоди приносить горівка нашому поліському селу.

Є на Поліссі село Сераховичі, що нараховує до 1500 мешканців (356 господарств). Бідне те село. У вікно майже кожної хати заглядають голод і злидні. Селяне обдерті, будинки вбогі, є ще кілька курних хат. Алеж є в тім селі „корчма“. І з денника продажу горівки в тій „корчмі“ довідуємося, що таке вбоге село протягом 1928 р. випило 4823 літрів горівки на суму 26 560 зол. 25 гр. Колиж взяти під увагу, що плата за горівку в більшости побирана в продуктах, то суму ту належить ще збільшити. А якби то перевести на гроші потрачений на піяцтво час, змарноване здоровля і ті всі наслідки, що дає піяцтво в виді поломаних рук, побитих голів, крадіжів, сварок, неладів в селі! А коли ще взяти під увагу, що здоровля взагалі не купиш за ніякі гроші. І напевно є села, що в цьому відношенню пішли ще далі за нещасні Сераховичі!

А ось випадок: дня 21. II. ц. р. поїхав на суд до Ковля, як свідок селянин з Заріча, ґм. Несухоїжі, Іван Зінчук. Після суду він зі своїми компаніонами до того напився, що вертаючи до дому вилетів з саней і так ударився о телеґрафний стовп, що помер на місці.

Ось що робить горівка!

С. В—ий.

———

Буджет Дорожова. В Дорожові, пов. Самбір, вставила рада до буджету невеликі суми на бібліотеку чит. „Просвіти (50 зл.) тай ще задумала поставити менші суми на инші народні цілі, бо так пристоїть свідомим українським радним. На це почав говорити місцевий управитель школи, Децко Грень, що то є „протидержавна“ поведінка і почав страшити, що радних може стрінути така доля, як якубівських радних. Але радний Іван Бейґа відповів йому, що це не є жадна протидержавна поведінка і візвав радних, щоби ще призначили 50 зол. на цілі „Сільського Господаря“, бо такі ухвали зовсім дозволені і ніхто за це не може карати. Та радні в більшости перестрашені погрозами пана Децка вже цего внеску не ухвалили. А шкода. Громада має право вставити в буджет всякі датки на народні цілі і за це не жде нікого жадна кара. Тому не треба слухати нежичливих нам людей, що стараються нас застрашити.

Радний.

———

„Зуб“ на кооперацію. Дня 10-го ц. м. мали відбутися в Дубні трьохтижневі курси кооперативні, але староство в Дубні відмовило дозволу. Тоді орґанізатори курсів зголосили до староства виклади кооперативні для членів Українського Кредитового Т-ва згідно з арт. 7. роспорядж. Комісара Східних Земель з дня 25. V. 1919 р.

Виклади роспочалися дня 13-го ц. м., на яких увесь час був присутній оден поліціянт, а дня 14-го, крім поліціянта ще й референт адміністраційного виділу староства. Дня 15-го ц. м. роспорядженням старости виклади зістали заборонені.

Дня 14-го ц. м. в с. Малево на Дубенщині поліція з Дубна, Луцка та м-ка Боремеля, арештувала слідуючих селян: 1. Шаховський Митрофан, 2. Зилинчук Вячеслав, 3. Шаховський Микола, 4. Суходуб Пилип, 5. Юхимюк Мирон, 6. Кулай Стратон, 7. Шевчук Митрофан та 8. Гончарук Яків. Всіх арештованих заковано в кайдани і відставлено до м-ка Боремель. Причини арешту невідомі.

———

Продовжайте роботу! Село Ушня, золочівського пов., не можна зачисляти до послідних в Золочівщині, але воно помало хилиться до того. Зараз по війні відновлено читальню „Просвіти“, котра розвивалась не согірше. В 1924 році приступлено до будови читальняного дому, і в тім же часі засновано кооперативу, котра серед найгірших обставин розвивалась дуже слабо. Вирішено побудувати тимчасово приміщення для кооперативи і читальні — і так зроблено. Засновано аматорський гуртoк при читальні, котрий дав кільканайцять вистав, з чого чистий дохід призначувано на будому дому, так що той дім укінчено без великих труднощів.

Тепер дуже треба своеї театральної салі. „Аматорський гурток“ з початку показав своє зрозуміння цеї великої потреби. Урядили кілька вистав як: „Жидівка Вихрестка“, „Невольник“, „За батька“ і останну „Вифлеємську Ніч“, з котрих був не малий дохід. За ці гроші куплено каміння на фундамент під дім салі театральної. Цей камінь замуровано в землю і на тім кінець. Не знати чому і з якої причини все заснуло мертвецьким сном. Виділ „Аматорського гуртка“, котрий складався майже з Виділу читальняного, зупинив всяку працю, як сходини, відчити, вистави. Фундамент ось-ось розлетиться, бо дощ вимулив мулярську глину, а малі школярі, котрі в літі там мають свої ігрища і забави, єго порозсувають, а добрі люде порозкрадають.

Такі довгі осінні і зимові вечері проспано. На свята різдвяні просили люде, щоби повторити виставу „Вифлеємська ніч“, але в наших виділових не було охоти, щоб піти до начальника громади і винаймити салю в громадськім домі, хоть молодь цього рішучо домагалась. Панове виділові! Цею дорогою хочу Вас збудити з того сну, хоч він ще не довгий, хоч ви ще не відпочили, але на то не зважайте, бо відпочивати ще не пора. Тепер сповніть свій обовязок, щоб Ваші діти не сказали так, як Ви кажете, що Ваші батьки могли богато зробити, але не хотіли.

Збудіться зі свойого сну і продовжайте роботу, так як її починали. Не дивіться на проценти, бо ще не маєте з чого того проценту побирати. Зачинайте радо, а певно пощастить Вам зробити добре діло для народу.

Свій.

———

На все є спосіб. Стара Носовиця на Дубенщині! У нас кооператива уже більш як 2 роки і не може ніяк розвинутися. Членів було 17, і провадили усе до тепер, хоч тяжко і трудно, але не впали духом. Були у нас крамарі, що обікрали нас, і так стало, що уже бери, хоч утопись, здавалося, що пропали уже наші труди. Але приїхав до нас інструктор із Бродів, п. Говорун, як став нам пояснювати, як став показувати, і тепер слава Богу, показалось уже добре, тільки брак членів. І як тут побільшити число членів? Довго думали. Аж зібралися дня 23/II ц. р. і стали радити. Оден так, а другий так. Але відсторінь сидить член Грицько Мартинюк і стає говорити. На мою думку кождий дотеперішний член повинен привести з собою ще одного члена, нас тепер є 21, а як ми придбаємо по одному членові, то тоді буде 42 і тоді уже не буде страшний ворiг для нас! І всі закричали: Згода! А п. отець Олексій Моргаївський сказав, що хто сам не зможе придбати, нехай свою жінку, або сина, або дочку попросить. Всі зразу закричали, що згода, і зробили умову. Підписалися на умові, що до місяця буде у нас 42 членів. Славаж нашим членам і кооперативі! Честь такій громаді! Нехай жиє і розвивається по всій нашій землі і будиться від кріпкого сну, нехай очі протирає і ворога лучше добачає!

Крамар Ю. С—ик.

—o—

Переписка з дописувачами.

Бувалий, село Майків на Рівенщині. Шкода й писати про такий страшний упадок гарного села і про те, що діється — по Вашим словам — в „аматорськім гуртку“. Чи нема в селі двох-трьох свідомих людей, які опаматалиби громадян і перешкодили деморалізуючій роботі несовісних людей?

— —

Н. М., Вислок гор., пов. Сянік. Треба поволи усвідомляти молодих людей, щоби почали инше життя. Зробіть малий початок свідомої роботи, а вона розростеся. Читайте в голос другим ґазету, це вже багато значить. Відповіди на инші питання пішлемо листом.

Як виховують другі народи своїх дітей?

В 8. числі росказувалося, як виховують своїх дітей наші селяни. Це здебільша не виховування, але забивання всяких здібностей у дітей.

Інакше виховують свої діти селяне других народів. Ще дитина не вміє говорити, а вже приносять їй багато забавок. Бо забавка має розбудити в її головці цікавість і голод на знання. Забавки не мусять бути дорогі, тай взагалі не муситься їх купувати. Зробити дитині якесь колісце, зробити щось з патичків, чи дощинок, а вона вже буде тим бавитися.

Як дитина зачне говорити та засипає родичів питаннями, тоді розумні родичі стараються заспокоїти її цікавість. І не збувають її чим небудь так, як в нас, але пояснюють їй на її дитячий лад як найточніще кожду річ. Ба навіть не поперестають на тім. Добрі родичі самі звертають увагу дитини на все і всім її зацікавлюють. Тому дитина так вихована, заки підросте до 6 року життя, знає вже тільки, скільки не знає не одна наша 15 літня дівчина чи хлопчик на селі. І не дивно, що така дитина в школі вже все знає, про що читається в книжці, або про що говорить учитель, бо все це вона чула дома й дома її навчили думати. Тому в школі така дитина не пріє, не дістає заворотів голови, але легонько розуміє все та легко засвоює собі шкільну науку.

По науці чеські, німецькі чи данські сільські діти зводять час на забавах. Бо серед добрих забав далі розвивається мозок дитини. От візьмім забаву копаного мяча (футбаль). Наші селяне думають, що це непотріб. А тимчасом це дуже поучаюча забава. Підчас неї хлопчина вчиться поворотности, зручности і, що найважніще, скоро думає і рішається копнути бальон туди, щоб не пустити його в свою брамку але загнати у ворожу. Дитина, що вміє собі дати раду з бальоном підчас забави, пізніше буде вміти відбити або виминути нещастя в життю. І замість десь між стиртами курити папіроси, або видирати з гнізд пташенят, або красти у сусідів овочі зі саду чи яйця з під курей, така дитина підчас забави під доглядом старших підготовляється до життевої боротьби, але чесною дорогою.

Дуже важне для виховання дітей те, щоби вони в старших, дорослих людей бачили приятелів і з ними могли балакати як рівними собі. І це так всюди є на чужині. З дітьми балакається як з рівними собі; діти разом сідають до стола з гостями, бавляться разом, жартують, грають в шахи, навіть нераз старі бавляться з дітьми.

Та нетреба йти аж на чужину. Приглянньмося, як ховають своїх дітей Жиди. Воно ще говорити не вміє, ні ходити, як його родичі всюди водять зі зобою. І всі з тою дитиною витаються, випитуються її, балакають якби з рівним собі. Рік-два пізніще бачите ту дитину, як вона всюди вештається по крамниці, як всьому приглядається, за всім розпитується. А родичі не лище не забороняють їй цего—навпаки ще стараються самі її всім зацікавити. А пригляньтеся, як дорoстаючий жидок спільно з батьком торгує. Батько не наганяє його в кут від людей, так як це роблять

наші селяне. Жид-купець залюбки придивляється, як його син „обробляє ґоїв“, а пізніще тільки його ще доучує, як зауважив щось не так, як треба.

І не диво, що жиди без землі і без власної хати так розпаношились і розбагатіли між „ґоями“. Тут заслуга у вихованню дітей. Бо жиди стараються виховувати дітей не в покірности і заголюканости, але виховують їх на цікавих, розумних і метких людей, що вміють потім порадити собі всюди, хоч би їх і яке лихо спіткало.

Ось так треба виховувати і нашим селянам своїх дітей. Не вбивайте в своїх дітей цікавости, а старайтеся її ще більше розбудити. Дітям давайте приязну відповідь на кожде питання, хоч би воно не знати яке дурне вам здавалося. Не лише дозволюйте їм бавитися, але ще самі заохочуйте до доброї забави, бо ґра дість і вдоволення замолоду виховує погідну й щиру душу у людини та причиняється до розвитку ума. Не виховуйте дітей у рабстві, страху і пониженню, але обходіться з ними по приятельськи, як старший і розумніший приятель повинен обходитися з молодшим, менше досвідченим. Бо інакше ваша поневолена дитина, замість любови до родичів, зачне в серці ховати жаль, а навіть ненависть, і як вийде з під вашої батьківської опіки, замість бути вам найблищим приятелем, стане вам ворогом, бо в її серці від малку, замість любови, накипіла жовч.

Добре виховані діти будуть розумні, меткі і приготовані до тяжкої житевої боротьби. На них зможе наш нарід, а з ним усе селянство покладати свої надії. Такі діти зможуть осягнути те щастя, якого нам не вдалося осягнути.

В. В.

Правні поради.

Д. Б. Радимно. Згідно з законом з 6. грудня 1886. громада не може відмовити вам права приналежности, коли ви 1) маєте польське громадянство, 2) мешкали добровільно без перерви 10 літ в тій громаді, 3) не побирали ніякої публичної запомоги і 4) як не були карані судом за злочин. Зробіть відклик (рекурс) від ухвали громади до староства.

П. Пащак — Бонарівка. Справу передаєм нашим послам до полагодження.

В. П. в Смільній. Такого відшкодовання за смерть чоловіка, що вмер у Талєргофі, ніхто тепер не заплатить. Та можете внести просьбу до воєвідства.

Н. Т. Витвиця. Такого відшкодованя за погибшого від бомби за Австрії тепер не платять. Але внесіть просьбу до воєвідства.

Іван Домчак, Лежахів, п. Сінява. За такий випадок, що в Вашій стодолі експльодував екразит, не можливо доходити якогось відшкодовання, бо тяжко доказати, котрі війська і коли закопали там ту скриньку.

Поможіть, хто чим може. В с. Юридики, кременецького повіту, живе убогий селянин-зарібник 64-літний Степан Григоровський з жінкою і малим синком. Через цю зиму так збіднів, що навіть лавку в хаті порубали на опал. Родина гине з голоду й холоду і просить цею дорогою милосердних людей о поміч. Хто змилується й схоче щобудь післати, хай шле на адресу: село Юридика, ґміна Почаїв, пов. Кремянець, для Степана Григоровського, ч. дому 18. Найкраще післати щось з харчу. Дрібні датки мож слати також до нашої адміністрації з дописокою: „Для бідного Волиняка“, а ми передамо разом — і оголосимо в ґазеті, хто що зложив. Але памятайте, що скора поміч то велика поміч!

КАЛЄНДАР НА ТИЖДЕНЬ.

Березень 31. — Квітень 1—6. 1929.

БЕРЕЗЕНЬ.

31. Неділя, 2. посту. Кирила Ерус.

КВІТЕНЬ.

1. Понеділок, Хризанта і Дарії муч. (Хризанта).
2. Второк, ОО. уб. в мон. св. С. (Івана муч., Сергія).
3. Середа, Якова ісп.
4. Четвер, Василія свмч.
5. Пятниця, Нікона і тов. прмч.
6. Субота, Захарія і Якова прп.

Як нарід приповідає:

— Добрі товариші видеруть з душі.

— Який пастух, така й череда.

— Рука руку миє, щоб обі білі були.

— Хоч спина гола, аби своя воля!

— Не сподівайся вдяки від приблудної собаки.

Засуди. 18. березня скінчився у Львові розправа проти Огородника, Гошовського і Новицького з Фаліша коло Стрия, яких суд обжалував о те, що вони мали розповсюднювати відозви „Української Військової Орґанізації“. Огородника засудили лише за переступлення пресового декрету на 3 місяці, які він уже відбув слідчим арештом. Гошовського засудили на 10 місяців, а Новицького на 1 рік, — за злочин заколочення публичного спокою.

Розвязують. У Львові розвязала поліція товариство „Союз Українок“. За причину розвязання подають це, що „Союз Українок“ з нагоди панахиди за бл. п. Ольгу Бесарабову, яка згинула перед пяти роками в тюрмі, збирали датки на політичних вязнів. В цій справі внесли наші посли інтерпеляцію в соймі.

Приміри, гідні наслідування! На „Рідну Школу“ зложили БП.: Роман Грубий Рокітно 5 зл., як збірку на хрестинах у Івана Ґоя; Михайло Чичкевич Хоросно Старе 10 зл., як збірку на весіллю у Гринька Чорпія; Василь Хотинецький-Баличі подор. 3.05 зл., як збірку на весіллю у Олекси Іванкова; Федьо Савуляк і його весільні гості в Підгородцях 5.05 зл.; Петро Сивий—Ляцке 2·05 зл. з нагоди запустів; Стись Юрко—Попелі 11.70 як збірку на весіллю у п. Яримовича; Анастазія з Возьних Дзьобак — Ляцьке 6.13 зл., з нагоди її вінчання з О. Дзюбаком; Михайло Паньків, господар в Утіховичах 11 зл. зібраних на весіллю дочки. ВП. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа.

Засуд смерти в Золочеві. В Золочеві відбулася розправа проти Адама Стахири, який недавно вбив Оксану Голь в цїли рабунку. Його засудили на кару смерти через повішення. Засуджений вніс просьбу о улаксавлення.

До чого доводять родинні сварки. В селі Зазулинцях пов. Золочів посварилася 59 літна Анастазія Сухенськм з своїм мужем 55 літним Йосифом, а потім, коли він заснув, зарубала його сокирою.

Нещасні випадки. В Словіті пов. Перемишляни зсунулася в каменоломі глина на робітника Павла Казимирского і зломила йому хребет — Коло Романівки пов. Тернопіль застряг у снігу Володимир Гнатишин і замерз. — В Тудорові пов. Копичинці побив Іван Кривий Івана Чорменського так, що Чорменський в 2 години потім умер — В Ушлі пов. Золочів повісився з нужди 65-літний зарібник Семко Переймибіда.

І в поїзді мордують. Перед стацією Мшана (к. Львова) знайшли коло тору тяжко побитого Михайла Серкіса з Сулковщини пов. Мостиска. Він зізнав, що в поїзді напали його якісь люде, пokололи ножами і викинули з вагону.

Осторожно з огнем! Малого 4-літнього Йосифа, сина Юліяна Кулика в Волкові, пов. Львів, лишили родичі самого в хаті і пішли десь з дому. Хлопчина бавився сірничками. Від того запалилася хата Кулика, а огонь перекинувся на сусідні обійстя Миколи Косілевского і Магдалини Стефанової. Всі три господарства згоріли до тла.

Страшний випадок. Поїзд, що їхав з Станиславова до Стрия вхопив між Станиславовим і Тяжевом незнаного чоловіка, який мабуть переходив тором, і поволік нещасного з собою та розірвав на куски так, що годі пізнати, хто це був. Куснї тіла були порозкидані на просторі кількадесяти метрів. В рові знайдено мішок муки. Можливо, що нещасний ніс муку тором і не зачув, як поїзд наїхав на нього. — В Демні Вижній коло Сколього розбивали динамітом лід на Опорі. Один набій вибух за скоро і розірвав робітника Йосифа Степетюка, який ще в тій хвилі стояв близько динаміту.

Про сухоти. В 13-ім числі почнемо друкувати довшу статтю ст. вет. лікаря М. Стахурського про сухоти в худобини і в чоловіка і як перед цею хоробою вистерігатися. Стаття буде йти в кількох числах ґазети. Радимо переховувати всі числа ґазети, щоби завжди мож прочитати в цілости про такі важні справи, які тягнуться через кілька чисел.

Дик покалічив ґаєвого. В Різдвянах коло Теребовлі переходив ґаєвий лісом та стрінув стадо диків. Один дик відбився від стада і до нього ґаєвий два рази стрілив і ранив його. Розлючений дик кинувся на ґаєвого та клеваками тяжко поранив його в ногу. Пізніще дик лишив його і побіг за стадом, а раненого ґаєвого перевезено до лічниці.

Повідомлення. Філія „Сільського Господаря“ в Луцьку повідомляє, що замовлення на деревця й насіння шовковиці приймає лише до 6. квітня.

Поправка. Стрілецький Гурток у Чікаго зібрав для українських інвалідів 300 долярів (а не, як було помилково подано в ч. 11., що 30).

„Союз Українських Купців“, який заснувався у Львові перед кількома роками і вже обеднює около тисячу українських купців і промисловців зі Львова і з инших міст та сіл, може тепер похвалитися гарним здобутком. Завдяки старанням Управи Союзу прийняла Львівська Торгово-Промислова Палата трьох делеґатів Союзу, як радних Торгово-Промислової Палати. Головою Союзу є Гр. Гануляк.

Новий курс для громадських писарів. Слідуючий курс для тих, що хотять бути громадськими писарями, розпічнеться у Львові при кінці травня, або на початку червня. Подання до Виділу Самоврядування можна вносити вже тепер через свій Повітовий Виділ. До подання треба залучити метрику, свідоцтво шкільне і свідоцтво моральности. Можна також залучити прохання о звільнення від оплати за курс, у висоті 120 зол. за цілих 3 до 4 місяців курсу. Кошти удержання у Львові поносять самі курсанти.

На кого стріляють. З Межиріча п. Жидачів пишуть: Чотири люда пішли в ліс по дрова, взяли по галузі і несуть. Аж тут на городах вибіг з хати ґаєвого його зять В. Данилів і почав бічи за ними. Бідні стали втікати, а тоді Данилів стрілив за ними і зранив Федя Таршовського, так що ледво доліз до хати. А бідний має жінку і 2 дітей! Отак брат братови „помагає“. За галузку з ліса хоче життя позбавити!

З БЛИЗЬКОГО Й ДАЛЕК. СВІТУ.

15 ваґонів муки на вулиці. В Більську завалилася одна стіна шпихліра, наповненого мукою. 15 ваґонів білої муки висипалося на вулицю і вкрило її, наче гора снігу. Всі люде, що були близько того, стали білі, як мельники. Але збирати не позволили нікому. Властитель зараз прислав робітників, і ті зсипали муку в мішки.

Замерз в печері. В лісі коло Вильна найшли печеру, а в ній замерзлого розбішаку Владислава Мацкевича. Цей розбішака через два літа вбивав і грабив людей та вкривався по лісах. В печері, до якої вхід був добре замаскований деревцями, найдено ліжко, стіл, піч та инше уладження. Мацкевич лежав замерзлий на ліжку. Замерз, здається, підчас останніх морозів.

Війна злодіїв у Варшаві. Найславнійше злодійське місто це Шікаго в Америці. Там живуть богаті та добре зорґанізовані злодії, що граблять лише великі, богаті банки та склади. Деколи дві ворожі злодійські банди посваряться та ведуть зі собою правдиву війну. Кров і трупи падуть по обидвох сторонах, а поліція не знає, чому і від кого. Бо злодійські банди не узнають поліції і її опіки. Недавно щось подібного лучилося у Варшаві. Одна злодійська банда завязалася на чужого злодія і жадала від нього, аби платив їй постійно окуп. Зразу він платив, а далі перестав. Тоді злодійська банда рішила його зґладити зі світа. Найшли його в міським шпиталю, як відвідував свою наречену. Попросили його вийти на двір. Але злодій змірковав, о що йде, і револьвером поклав таки в шпитальній салі двох тру-

вом, а третий втік. При обох вбитих найшли набиті револьвери. Були це найгрізніші варшавські бандити. Один з них був такий відважний, що посилав навіть письма до поліції та жадав, аби йому позичила грошей на закупно нових злодійських приладів. В похороні вбитих бандитів взяло участь богато визначних варшавських злодіїв. Над гробом віддали „на славу“ кілька стрілів з револьверів.

◆◆ **Лише 566 тисяч свиней річно.** Між Польщею та Австрією прийшло до порозуміння в справі вивозу польських свиней до Відня. Австрія згодилася, аби Польща за рік могла доставити 566 тисяч свиней до Австрії. Минулого року довезено було з Польщі 850 тисяч штук.

◆◆ **Має 28 літ і 18 дітей.** В одним селі на Шлеську вродила одна жінка перший раз близнячки, а потім що року родила чотири рази по четверо дітей! Всі діти живуть і здорові, а є їх 18, з то 10 синів а 8 дочок. А мати має щойно 28 літ. Ще є надія бодай на других 18. Щасти Боже, — але не знаємо, чи та мати має чим заткати ті всі ротики.

◆◆ **Напад на почтовий ваґон.** Коло стації Дембіца вскочили 15. березня до поїзду якісь люде, впали до почтового ваґону і викинувши почтаря, забрали з мішків 105 тисяч золотих і втікли мабудь на найближчім перестанку. Почтар зайшов важко потовчений до найближчої стації і розповів про все. Поліція кинулася шукати напасників, але досі не знайшла їх.

◆◆ **Скільки є людей на землі?** Тепер обчислили, що всіх людей на землі є 2 міліярди (то є 2 тисячі міліонів). У 1910 році було лише ще 1 і пів міліярда, отже за несповна 20 літ збільшилося о 500 міліонів. Про те, скільки людей на землі і скільки їх земля може прокормити, писали ми докладно в 2. числі „Народної Справл“ з дня 20. січня 1929 (в Йорданськім числі).

◆◆ **Зліцитували пана.** У Виленщині була ліцитація маєтку польського князя Сапеги, бо він задовжився в банку на 300 тисяч зол. Маєток, що має понад 3000 гектарів землі, оцінили на 1 міліон і 100 тисяч зол., а купила його таки мати Сапеги за 6 міліонів.

◆◆ **Жінки беруть „урльопи“.** Не в нас. але в Румунії зажадав „Союз Жінок“, щоби мужі давали жінкам місячні відпустки раз у рік. На той місяць муж не буде мати до жінки ніякого права, вона не буде нічого робити і може собі на той місяць виїхати кудись на свіже повітря. На те мужі кажуть, що й вони зажадають такого „урльопу“, а що тоді буде? Розуміється, що в такі „урльопи“ можуть бавитися лише пани і богачі.

◆◆ **Скарби Мертвого Моря.** В англійськім парляменті посперечалися тепер деякі посли через те, що Англія дала право добувати з Мертвого Моря сіль неанглійській фірмі. Знаємо з біблії, що в Мертвім Морі (коло Палестини) не живе ніяке сотворіння. Але за це в нім є величезна скількість соли — пята часть моря — і тепер її з моря добувають.

◆◆ **Кінь стеріг трупа.** Один господар купив у Кракові на ярмарку коня і вів його в ночі до дому, до далекого села, в горах. По дорозі господар сів відпочити й замерз. Рано знайшли люде труп господаря, а кінь стояв над ним не відступав ні на крок.

◆◆ **Заграли їм до — гробу.** В однім німецькім місті жила пара старезньких людей, що недавно обходили 60 ту річницю свойого слюбу. В той день найняли їхні приятелі і знайомі музику і прийшли під їхню хату заграти та ще пожелати їм многих літ. Коли музика заграла, старушка так втішилася, що з тої втіхи дістала удар серця і вмерла. Коли її ховали, дістав удар серця старенький і пішов за нею на той світ. Так то приятелі, не хотячи, спричинили смерть тих, яким желали многих літ.

◆◆ **Вибух динаміту.** В місті Клертон в Америці підложив хтось недалеко банку динаміт. Від вибуху завалилося 20 домів. 2 родини засипали звалища. По вибуху бачили люде шістьох людей, що сіли в самоход і втікли.

◆◆ **Ще не варто літати.** Коло Ню-Йорку впав літак і згорів. Всі подорожні — в числі 13 — згинули. Чудом уратувався лише машиніст-летун. Це найбільше летунське нещастя, яке дотепер сталося в Зединених Державах Америки.

◆◆ **Хто знає,** чи живе й де тепер є Гринько Пишко з околиць Ходорова, най буде ласкав подати його адресу Йосифови Фурдидзі, Дрищів п. Біще, пов. Бережани. Гринько Пишко був у російськім полоні і бачив, як Й. Фурдиґа став інвалідом.

◆◆ **Земля на продаж.** Повідомляють нас, що коло Козови повіт Бережани є земля на продаж враз з будинками. Ціна одного морґа коло 230 долярів. Інформації подає п. Михайло Стець в Козовій п. Козова.

Хто відгадав?

Розвязки загадок з ч. 1, 5 і 7 „Народної Справи“ надіслало нам до 15. березня дуже богато людей. Всі завдали собі чимало труду, але добре відгадали лише ці, що їх містимо понижче. Розвязки мають бути такі: 1) 3 особи, 2) 19608, 3) на осьмий піде, 4) 8 осіб, 5) 36 гусок, 6) цеї загадки не числимо, бо є кілька способів добрих розвязок і 7) 81 вареників (пирогів).

Влучно загадки відгадали: В. Кравчук, Хмелиска, Ст. Тригубчак, Лука мала, М. Медвідь, Заротовичі, Іван Пастернак, Біла, Мих. Данильців, Дуліби, Тимко Козак, Тростянець малий, Ів. Королишин, Конюхи, Ів. Ткач, Городок п. Рівне, Ст. Мельничук, Гаї діт., Нікандор Ракуцький, Хорохорин, Павло Лопадчак, Хашевичі, Н. Маковійчук, Ключів вел., Петро Пащак, Бонарівка, Ол. Ґрица, Розвадів, Семко Мартинюк, Іванівка, Дм. Тимощук, Тараканів, Петро Моров, Корчмин, Ст. Сеник, Стрільбичі, П. Кавмірук, Ярославець, Ст. Блажкевич с. Андруся, Воля Якубова, А. Вергун, Витків нов., Андрей Балик, Деревляни, Червоняк Василь, Надіїв, Мойсик Касиян, Стецева, Вас. Бельбас с. Василя, Стриганці, Юрко Гірняк, Загіре, Вас. Пристайчук, Ляховичі зарічні, Клепець Мик., Чаруків, Мих. Кутя, Теслугів, Ів. Вахута, Словіта, Я. Слобода, Ланівці, П. Птиць Якима, Переволока, П. Ґошка, Ланівці, Анна Матвіїв, Бунів, Дарія Вороновська д. Льва, Гумниска, Павло Бездух, Липивці, Вас. Шешор, Хмелівка, Ю. Демянів с. Федора, Хмелівка, І. Щур, Волиця Дер., И. Вірлик, Гологори, Дм. Гаврилюк с. Івана, Плоска, Архіп Ковальчук і В. Кравчук, Тараканів (разом).

Між цих передплатників ми вильосували 6 цікавих книжок і ці книжки одержать: Дмитро Тимощук в Тараканові — (Крила холопа), повість, Вас. Червоняк в Надієві, п. Долина — (Казки діда Охріма), Вас. Бельбас с. Василя в Стриганцях — (Ждала, ждала козака), Мих. Кутя в Теслугові, п. Козин —(Крила холопа, повість), Анна Матвіїв у Буневі, п. Яворів —(Казки діда Охріма), і Дарія Вороновська д. Льва в Гумнисках, п. Буськ —(Ждала, ждала козака.) Книжки висилаємо почтою. Ті, що їм не судилося тепер виграти книжку, нехай не вражуються тим але далі пробують відгадувати, а щастя певно їм колись допише. Небаром почнемо вміщувати дальші загадки.

Селяне з Гребенного перед судом

У Львові відбулася розправа проти 22 селян з Гребенного, обвинувачених о заколочення публичного спокою, опір поліції і тим подібне. Ми вже писали про те, що ділялося в Гребенним осінню 1928 р., як селяне-зарібники ухвалили страйкувати і не йти на роботу в добра дідича Сапеги, доки не підвисшить їм платні. Між обвинуваченими є молоді й старі господарі, є парубки, жінки і дівчата. В суді переслухано дідича Сапегу і деяких поліційних свідків. Ці свідки зізнають ріжне. А якийсь свідок Худзік осмішив себе тим, що коли його питав судія, чи пізнає того обвинуваченого, против якого свідчить, то свідок показав рукою на одного редактора „Діла“, який прийшов до суду прислухуватися розправі і ніколи в Гребеннім не був. Всі аж за боки бралися, як свідок показав на нього пальцем.

Розправа тривала від вівтірка до суботи і закінчилася в суботу 6 год. вечером таким присудом: На 6 місяців засудили Михайла Божека. На 5 місяців: І. Малисняка, Василя Юрчика, Марію Малисняк, Івана Гуменного, Олексу Демка, Ольгу Солоднюк і Пазю Погоріло. На 3 місяці: Таньку Павлик. На 1 місяць Семка Демка (з завішенням кари), На 14 днів (з завішенням кари): Миколу Дуркевича, Йохеля Метаяя і Михайла Барана. На 14 днів без завішення кари: Пазю Олексів, Якова Блята, Паранько Козак, Ксеню Бакйло і Пазю Чернобай. Увільнені від вини і кари: Михайло Павлик, Петро і В.Юрчак.Дмитро Божик,Михайло Дуркевич. Деякі засуджені зараз вийшли на свободу, бо свою кару вже відсиділи слідчим урештом. Прокуратор зголосив зажалення неважности присуду, бо ця кара видається йому за низька. Оборонці (адвокати) застерегли собі три дні до надуми.

— —

До складу і прикладу.

Коротка пісня.

Нині, братя, буду дуже коротко співати, бо вже настав піст великий, треба відпочати.

Щоб такий короткий вік був зимі в полонині, як коротка моя пісня перед вами нині.

Щоб такі короткі руки були в супостата, як коротка моя пісня, скромна, небагата.

Щоб коротко так всій нужді нашій панувати, як коротко нині пише

Іван Сорокатий

Що по чому?

Збіжжа:

Двірська пшениця 51 до 52, селянська 48 до 49 зол., жито 36 до 37 зол., ячмінь 30 до 31, броварняний ячмінь 36 до 37 зол., овес 32 до 33, кукурудза 34 до 35, біла фасоля 125 до 150 зол., гречка 45 до 46 зол., горох полевий 44 до 46 зол., горох пів Вікторія 57 до 62, червона конюшина 150 до 170 зол.

Валюти:

Амер. доляр 8·90, фунт стерлінґів 43·25, франк франц. 0·34, фр. швайцар. 1·71, чеська корона 0·26, австрійск. шілінґ 1·25, італійський лір 0·46, німецька марка 2·10, арґентинський пез 3·7 зол.

Молоко, яйця й молочні продукти:

„Маслосоюз“ платить за літру молока по 0·40 зол., за масло еспортове 6·50 зол., за десерове І сорт 6·40. Яйця сильно подешевіли й ціни падають з дня на день.

— —

Ще про змерзлі бараболі.

В німецькій господарській ґазеті один управитель двора пише так: Йому в 1915 році змерзло 10 вагонів бараболь. Ще заки вони зачали гнити, казав він вибрати з ям, перечистити на спеціяльних сіткових млинках, покраяти сікачами (бурачарками) на кусочки і наново скинути до ям. В ямах покраяну бульбу сильно втолочено, прикрито зверху тонкою верствою соломи і прикрито грубою верствою землі. Бульба заквасилася і було чим через ціле літо підгодовувати худобу.

Найважніше, аби посічену бульбу так прикрити землею, щоби воздух не доходив до неї, бо при доступі воздуху бульба псується і гние.

Сійте сераделю в озимину.

На ліпших ґрунтах всівають наші селяне в озимину конюшину. З неї мається подвійну користь: пашу тай справлену і трохи погноєну азотом ріллю. Треба тільки вистерігатися, аби другий раз не сіяти конюшини на тому самому полі раніше, як по шести літах. Бо скорше посіяна конюшина не хоче добре родити і терпить від ріжних шкідників та загибає великими кружилами.

На легких землях конюшина не хоче родитися і там треба її заступити сераделею. Сераделя — це однорічна рослина піскових земель. Її сіється з весною в озимину — також в яре збіжжа, особливо в овес можна її сіяти, але у вівсі вона гірше росте, — та після жнив коситься на зелену пашу або приорюється на зелений погній. На морґ потрібно коло 30 кґ. насіння (свіже насіння жовтаве, старше чорне і недобре). Його висівається ранною весною в жито та заволочується і валком привалковується. Першого року треба ще купити собі „нітраґін“ (в Спілці Українських Агрономів) і бактеріями того нітраґіну заразити ріллю, аби сераделля краще росла.

Зразу сераделля росте дуже сла-

бо. Аж пізніще, по жнивах, сильно розгалужується і буйно розростається. Навіть до осени видає зріле насіння.

В корінній Польщі та на гірших землях Німеччини є землі, де рік річно сіють по собі жито з сераделею або чергують з бараболями, бо після сераделлі добре вдається і жито і бараболі. Треба таке поле ще догноїти трохи томасиною і потасовою сіллю. Азотом вже не треба гноїти. На добрих землях сераделля гірше вдається. Там ліпше сіяти люцерну або конюшину.

— —

Чи помагати при породі телятка і як?*)

Найліпше, як корова може сама вродити теля. Всяке передчасне непокоєння та помагання є злишне і шкідливе.

Але деколи сама корова не може вродити теля і тоді треба їй помагати, особливо при неправильнім положенню плоду. Як корова довго намагається і породовий міхур не тріскає, або тріс, але плід не виходить, — тоді треба обмити собі руку і насмарувавши чистою оливою, або милом, встромити до середини та прослідити, як теля лежить. Найвигідніще положення таке, коли теля наставилося передними ратицями і ніздрями (головою) на них. Гірше, але не зле, як воно наставилося задними ніжками.

Неправильне положення плоду буває таке: теля звернене до виходу передом, але має одну або дві ноги підгнені під себе, або голову зігнену в зад, в бік або між ноги під себе. Деколи теля преться до виходу хребтом або всіми чотирма ногами нараз. При положенню задом, може також бути одна або й обидві ноги підігнені під себе. Деколи підігнений до гори хвіст є перешкодою, що теля не може вийти з корови.

Всі ці неправильности треба усунути та теля наладнати так, аби виходило обома передними ратицями і головою або задними ратицями і хвостом. А це наладнання переводиться в той спосіб, що чистою рукою попихається плід в зад та старається його наставити правильно до виходу. Але треба уважати, щоби теля ратичками не поранило внутренностей корови.

Коли правильно наставлене теля не може пройти через отвір, бо завелике, тоді треба заложити на ноги і голову чисті, виварені посторонки, влити до середини теплої води з милом або олієм і тоді, як корова намагається, тягнути за всі три шнурки разом. Тягнути треба не від корови на зад, але на діл в напрямі задних колін корови, бо так плід найлекше дається витягнути.

Коли хтось сам не може дати собі ради з телятем і корова не може його вродити, — треба чимскорше завізвати найблищого ветеринарного лікаря.

*) Хто хоче більше дізнатися про поміч при породі телят — хай купить собі в „Народній Справі" знаменитy книжочку старшого ветерин. лікаря Маріяна Стахурського: „Коли і як помагати при породах коров". Ціна 30 сот.

КОЖДИЙ СВІДОМИЙ ПЕРЕДПЛАТНИК „Народної Справи" повинен в цім місяци березні (марті) придбати своїй ґазеті бодай одного передплатника. Тоді ґазета буде ще краща.

Не переочте

умови передплати „Народньої Справи" і одержання запомоги:

1. Передплата на „Народню Справу" виносить 1 зол. місячно. Найліпше посилати відразу на 3 місяці (3 з.) а ще краще на пів року (6 зол.).
2. Запомогу 120 золотих одержує той передплатник, котрому згинула штука рогатої худобини, принайменша 2-річна, — але тоді, коли він в день випадку був уже бодай один місяць передплатником і коли вона до дня випадку була в нього найменше 14 днів, та коли в день вплачення передплати була здорова.
3. В однім році може передплатник дістати запомогу лише один раз.
4. Передплатником числиться кождий від того дня, коли вислав передплату.
5. Хто перерве передплату, той мусить зачинати з початку. Тому треба завжди висилати нову, заки скінчиться попередна.

ХТО6 може знав де находиться Андрій син Семена та Евфросинії Кузьмик з села Старої Лішні, Володимирського повіту (Волинь) служивший в часі світової війни в 10-ім Кавказькім Стрілковім полку 2 роті (російської армії), а в 1915 р. дістaвшись до Австрийської неволі находився в Босні, проситься надіслати докладне повідомлення до Редакції „Народн. Справи" за добре винагородження. 214

Хто може за корову дістати 100 тисяч долярів?

Як хто з вас, любі читачі, був часом у кіні, то може бачив, що у тім представленню беруть часом участь також деякі вивчені звірята: малпи, пси і коні. Фільмові (кінові) актори повивчували їх усяких штук і представляють їх у кіні, а люде йдуть дивитися і платять за це гроші. Тож такий актор дуже пильнує свое звіря, шоби воно не згинуло, бо тоді не мавби зисків з представлення. І тому звичайно обезпечує (асекурує) те звіря на великі суми, щоби в разі загибелі того пса чи малпи дістати велике відшкодування. Приміром один обезпечив свого пса на 10 тисяч долярів, а другий свою малпу на 25.000 і так далі.

А один актор, американець Кітон, показує всякі кінові штуки з вигресованою коровою! На тій корові він уже заробив міліони. Тож не диво, що він забезпечив в однім товаристві свою корову на суму **сто тисяч** долярів! І тепер немае страху, бо як би корова загинула, він дістави сто тисяч долярів на руку, а за це мігби купити собі кілька тисяч корів і вивчити котрусь з них таких самих штук. От, до якої ціни доходить часом корова!

— —

Судія: Ви сказали Петрови, що він дурень! Яке маете оправдання?

Селянин: Маю таке, що це було в коршмі.

Судія: Не розумію.

Селянин: Бачите, пане судіє, я гадаю так, що в коршмі всі дурні. Бо туди піде пять готових дурнів і один розумний, але й той розумний стає між ними дурнем.

—о—

Жіночі справи

Два або три врожаї за один рік.

Скажете: це мабуть в Америці або Китаю таке можливе. А тимчасом воно можливе в нас і кожда господиня може їх мати на свойому городі. Послухайте, як до цього дійти.

Відміряйте собі кусок найблищого та найліпшого затишнього та соняшного поля і заведіть на ньому невеличкий городець. Перекопайте його якнайглибше та добре погноїте його обірником. Попід полудневий і західній пліт понасаджуйте таких рослин, що добре ростуть також в тіни, як приміром малин і порічок, під північним плотом призначіть місце під парничок (на розсаду) та помідори, що потребують найбільше тепла та світла, а решту городу поділіть на три части та що року садіть, чи сійте якусь іншу рослину.

І так на одній третині городу, на свіжому гною хай буде головною рослиною капуста; на другій третині рання бульба, а на третій щось иншого, наприклад цибуля, петрушка, часник.

На першій ділянці, заки висадимо розсаду, треба перед тим посадити ранню редьковцю і салату, які зберемо, ще заки посадимо капусту або огірки.

На другій парцелі посадимо покільчену бароболю, а після неї в червні огірки, а по них часник або зимовий шпінак.

Подібно можна використати теж і те місце, що ми його призначили під помідори. Заки ми висадимо рослинки, виплекані в парничках, то добре можна до того часу використати це місце чи то салатою, чи редьковцею.

Тому підготовляйтеся, господині, до весни, замовляйте добре насіння та господарте так, щоби за один рік мати три жнива.

— —

Ранні огірки.

Як покажуться в червні перші зелені огірки, то їх міщухи розхоплюють навиперідки і платять по золотому за один. Тому чим хто скорше може мати готові на продажу огірки, тим більше за них грошей вторгує.

Найліпше булоб, як би господиня мала в себе на городі парничок (грядку під склом) і в ньому могла посадити огірки вже тепер.

Без парничка можна також доплекатися ранних огірків в такий спосіб: копається в затишному, до полудня зверненому місці на городі на пів метра глибоку яму, накидається до неї свіжого стаєнного гною і добре його втолочується та з верху прикидається викиненою з ями землею, добре перемішаною з перегнилим коровячим гноем. По кількох днях на цю грядку висаджується насіння огірків, поливається теплою водою та прикривається зверху матами. В гарну погоду мати знимається і тільки на ніч або в холодні дні ними обережно прикривається грядку.

В червні маеться вже готові огірки на продаж.

Пояснюйте всім, яку користь може мати той, хто передплачує „Народню Справу".

ТОРБИНКА СМІХУ

Син з татом обідають, а син каже: — Тату, ви зїли муху!

Батько: —А за котрою ложкою?

Син: —За третою.

Батько вдарив сина по чолі ложкою тай каже: А ти чому мені зараз не сказав?

Син: Тепер уже хочби ви й чорта зїли, то я не скажу!

———

Мати: Івасю, може підеш молотити?

Івась: Ой, мамо, мене так руки болять!

Мати: Ходи їсти кашу!

Івась: А де моя велика ложка?

———

Жид хотів провезтися за безцін до міста і каже до селянина;

— Максиме, запряжи, поїдемо сюда й туда.

Максим запряг одного коня з переду, а другого з заду воза, вдарив коні, а віз а ні руш.

Жид питає: Що ти робиш?

Селянин: Їду сюда й туда. (Л.)

———

Мошко: Семене, хто є богатший? Той, що має десять морґів поля, чи той, що має 10 дочок?

Семен: Та певно, що той, хто має 10 морґів.

Мошко: Неправда! Той богатший, хто має 10 дочок. Бо той, хто має морґи, ще хотівби мати, а той що має дочки, вже має досить і не хотівби більше!

———

Господар до слуги: Петре, чому ти хочеш від мене відходити?

Слуга: Через наймичку.

Господар: Таж ми не маємо наймички!

Слуга: Власне я тому відходжу, що нема наймички.

———

Почта

Ощадности в Земельнім Банку. Передвоєнні ощадности в Земельнім Банку таксамо обезцінилися, як в других банках і Зем. Банк їх не виплачує.

Нові позички дає Зем. Банк лише на короткий час на векслі і лише таким, що мають майно і що за ним ручать люде, що мають майно. За поясненнями пишіть до Зем. Банку, Львів, вул. Підвале 7.

В справі продажі землі через опікуна над марнотравним, зверніться до адвоката, бо це справа замотана і її треба добре розібрати на місци.

А. С з Т. У Вашій справі ми робили старання в „Нар. Торговлі“. Чекайте з відтам відповіди. Булоб також добре, якби Ви оголосилися ще в „Господ. Кооп. Часописі“.

Гр. Гр. з Л. Морвові деревця можна спровадити зі „Спілки Украін. Аґрономів“ у Львові, вул. Собіського по таких цінах: однорічні деревця від 9 зол. до 25 зол. за 100 штук. Ціна залежить від величини деревець. 2-літні деревця 100 штук 47 зол., 10 штук 5 зол.

Арґентинські і бразилійські гроші. Арґентинський пез коштує нині 3·38 зол., а банковий пез 2·28 зол., 100 бразилійських мілерейсів коштує 106 зол.

Відшкодовання за австрійські реквізиції. Покищо нема виглядів, аби коли небудь хтось мав платити відшкодовання за такі реквізиції.

Дописи, під якими нема жадного підпису, не містимо.

Н. П., Бабина. Допису не дістали.

Дописувач з Івановець, пов. Коломия. Про ту маму тамошного урядника, яка жебрає по селі, хоча має з чого жити, шкода писати. Дивуємося, що люде даються бабці страшити і дають собі силою забирати з хати повісмо. Таку „жебрачку“, яка бере сама, викидається делікатно за двері.

Т. Сидорчук, Блудів. Молотилку мож дістати на рати в „Спілці Україн. Аґрономів“, Львів, Собіського 28.

О. С. Гайворонка: Так.

Провідник індусів, Ґанді.

Ми писали вже кілька разів, що Анґлія тримає в Азії Одну країну, з якої тягне величезні зиски. Це є край Індії, в якім живе понад 300 міліонів індусів! Це край дуже богатий і тому Анґлія не хоче випустити його з рук, хоча індуси вже приходять до свідомости і змагають до самостійної держави. Тут на образку бачимо провідника індусів, Ґандія в окруженню його приятелів. Це є вчений чоловік, але виглядає — як бачите — на жебрака. Худий і майже нагий, бо відрікся всяких вигод і навіть не їсть нічого крім овочів і хліба. Ходить по селах і містах, наче який пророк, і вчить своїх земляків-індусів, як і що робити і як поступати, щоби зломити силу наїздника і здобути свободу. По недавних заворушеннях в індійськім місті Калькуті, коли то індуси витягали зі склепів анґлійські сукна і палили на вулицях, цего Ґандія анґлійці арештували, але тримали його заледво день у тюрмі і випустили, бо боялися помсти розярених міліонів індусів.

Порадник для всіх!

Дбайте про свою худобу

У нас звичайно так водиться, що для бідної худоби, яка нас живить і годує, ми скупимо нашої дбайливости. І тому наша худоба часто хорує, а якщо животіє, то вона така мізерна, що пожалься Боже! А прецінь та німина варта цього, щоб ми, опріч соломи та січки, або скупого пасовиська, щось більше для неї дали! Треба дбати про добірнішу пашу, треба хоронити худобу перед недугами, а коли вже худобина захорує, то треба її лікувати. Кожний господар повинен з останнього стягнутись і купити собі нововидану книгу Григорченка: **Підручники плекання й лічення домашніх звірят,** яка коштує вправді 30 зол., але цей видаток охоронить неодного господаря перед нещастям! Для себе видаємо сотки, а то й тисячі, для худобини не шкодуймо 30 зол. Цю книгу дістанете у В—ві „РУСАЛКА“, Львів, Куркова ч. 10.

Що робити, щоб бути здоровим і довго жити?

В ріжних стравах, які споживаємо, є ріжні складники, необхідні для здоровля й життя людини. Треба лише вміти підібрати страви так, щоб вони виходили нам на пожиток. Одним словом: треба вміти варити, треба знати, коли й що на стіл подати. Тому кожна господиня повинна мати книжку О. Заклинської: **Нова кухня вітамінова,** яка має тисячу куховарських приписів, а коштує лише 7 зол. За 7 зол. має господиня не лише добру кухарку дома, але й лікаря, бо в тій книжці є приписи, що подавати хорим на ріжні хороби, як годувати дітей, а всі приписи прості й дешеві. Належитість 7 зол. слати з гори на адресу: „РУСАЛКА“, Львів, Куркова 10.

Селянин підчас хороби

не кличе лікаря, а сам лікуватися не вміє, а коли ще зїсть щось невідповідного, то хороба погіршується й хорий безпомічно перед часом гине. Найгірше тут те, що наші господині не знають, що хорому дати їсти й часто дають йому такі страви, які в даній хоробі є шкідливі. В книжці О. Заклинської є приписи, як варити страви для хорих у ріжних недугах, є приписані лікарські дієти на ріжні слабости, є окрема діточа кухня, — тому кожна добра господиня має у себе книжку: **„Нова кухня вітамінова“,** яка коштує 7 зол. (оправна 8 зол.), а яка є правдивою приятелькою господині. Гроші слати згори, бо післяплата коштує дорожче, — на адресу: „РУСАЛКА“, Львів, Куркова ч. 10.

В кождій українській хаті

повинні бути українські образи й портрети, бо як тя бачуть, так тя пишуть. Найкращою прикрасою української хати є картини Пимоненка: „Похід на війну“ й „Поворот з війни“. Оба образи чудово розмальовані по 6 зол. штука, пара 12 зол. Портрети Шевченка й Франка по 2 зол. 50 сот. „Богун під Берестечком“ — 12 зол. Малі портрети Шевченка й Франка по 50 сот. Замовлення й гроші слати на адресу: „РУСАЛКА“, Львів, Куркова ч. 10.

В далекий світ на заробітки

виїзджають наші селяне, особливо з наступаючою весною їдуть до Прус на роботу. Хто не вміє по німецьки говорити, той на чужині бідує. Але є на те спосіб. Без помочи учителя кожний може сам навчитися по німецьки говорити, читати, писати, коли купить собі **„Самоучитель німецького язика“,** який коштує лише 3 зол. Хто до 15-го березня ц. р. пришле 3 зол. той дістає оплачено „САМОУЧИТЕЛЯ“, а в додатку безплатно „Веселий Календар“ на 1929 рік, щоб на чужині було веселіше. За післяплатою не замовляйте, бо тоді сама почта коштує 1·50 зол. (отже разом треба булоб платити 4·50), але присилайте гроші з гори 3 зол. і маєте книжку з календарем. Адресуйте: „РУСАЛКА“, Львів, вул. Куркова ч. 10. 213

? Чи Ви вже намовили бодай ?
? одного сусіда, щоби вислав ?
?передплату на „Народню Справу“?

Наказ для всіх Соколів!

При наближаючійся повені мають всі Соколи безумовно взяти чинну участь в ратунку загроженої людности та їх майна. Соколи в місцевостях незагрожених мають вислати ратункові чети до сусідних або й дальших осель наражених на небезпеку виливу рік. Близчі подробиці акції подається в „Сокільських Вістях“.

212 Старшина „Сокола-Батька“.

Подяка.

Фабрика цукорків „Фортуна Нова“
Львів, Кордецького 23

дякує всім тим особам, що занялися вишуканням 2 хлопців і повідомляє, що на відмовно полагоджені подання не буде відповідати.

Рівночасно пошукує фабрика здібного слюсаря або коваля, кавалера, витермінованого. Першенство мають ті, що обізнані з обслугою парових кітлів (льокомобіль).

Хто допоможе вишукати такого, дістане 5 кґ цукорків даром. 203

ВОЛОДИМИР Б. Ярошович з Білини Великої, самбірського повіту, ур. 1904 р. уневажнює згублену військову книжочку видану через П.К.У. Самбір. 208

ПОШУКУЮ спільника до млина моторового з готівкою 2—3 000 долярів, а то до побільшення підприємства. Зголошення: для Філяка Максима в Угорниках, п. Отинія. 207

Креховець Григорій, ур. 1900 р., замешкалий в Камінці-Бішків уневажнює отсим згублену військову книжочку, видану через П. К. У. Рава-Руська. 204

Осип Ґреґоращук, ур. в р. 1899 в Кошляках, уневажнює згублену військову книжочку, видану через П. К. У. Тернопіль. 205

Гринько Камінський, ур. в р. 1889 в Кошляках, уневажнює згублену військову книжочку, видану через П. К. У. Тернопіль. 206

ЛАЛАК Іван, ур. 31. VII. 1900 в Лопушній, уневажнює згублену військову книжочку видану через П.К.У. Львів. 209

ВАСИЛЬ Данилюк ур. в р. 1902, замешкалий в селі Гнидаві уневажнює украдену військову книжочку, видану через П. К. У. Кремянець. 219

Уневажнюю згублену військову книжочку, видану через П. К. У. Калуш на імя Василь Яковина ур. 1897. 215

Уневажнюю військову кнужочку, видану через П. К. У. Калуш на імя Михайло Павлишин, урод. 1900. 218

АҐЕНТІВ до продажі рільничих знарядів пошукується. Зголошення: Рільничі заклади, Львів скр. почт. 174. 211

Похоронне заведення в Самборі
при вул. Коперника ч. 2.
ІВАНА САБАТА
Поручає всі похоронні прибори як: домовини, капи, вінці, шарфи і т. д. по дешевих цінах.

Видає за редакцію відповідає Іван Тиктор
З друкарні Ставропігійського Інституту у Львові